

วิจารณ์อักษรไทย

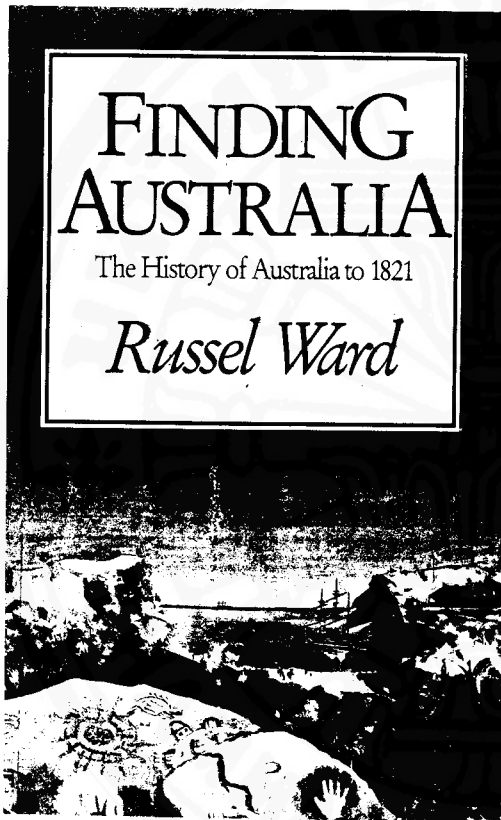
วิจารณ์อักษรไทย

วิจารณ์อักษรไทย

วิจารณ์หนังสือ

Russel Ward, Finding Australia : The History of Australia to 1821. Heinemann Educational Australia, 1987. 459 pages.

Finding Australia : The History of Australia to 1821 เป็นหนังสือประวัติศาสตร์ออสเตรเลียที่น่าสนใจมากเล่มหนึ่งในขณะนี้ พิมพ์ออกเผยแพร่เป็นการอ่านครั้งก่อน

ที่ออสเตรเลียจะจัดงานใหญ่เพื่อเฉลิมฉลองในวาระที่ประเทศมีอายุครบรอบ 200 ปี ในค.ศ. 1988 สิ่งสำคัญที่ทำให้หนังสือเล่มนี้ได้รับการต้อนรับอย่างกว้างขวางเนื่องจากเป็นผลงานของ Russel Ward นักประวัติศาสตร์แนวหน้าของออสเตรเลีย ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็น Emeritus Professor สาขาประวัติศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยนิวอิงแลนด์ในออสเตรเลีย

Finding Australia เป็นหนังสือเล่มแรกในโครงการจัดพิมพ์ตำราประวัติศาสตร์ออสเตรเลียตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน ขนาด 3 เล่มจบของผู้เขียน โดยเล่มแรกที่วางจำหน่ายแล้วนี้ เน้นเหตุการณ์ตั้งแต่ก่อนการจัดตั้งประเทศเป็นอาณานิคมนักโทษของอังกฤษใน ค.ศ. 1788 จนถึงสิ้นสมัยของลัคแลนด์ แมคควารี (Lahlan Macquarie) ข้าหลวงคนที่ 5 ของออสเตรเลีย ในค.ศ. 1821 ซึ่งถือว่าเป็นการสิ้นสุดของยุคที่ออสเตรเลียมีนักโทษหรืออดีตนักโทษเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาอาณานิคมออสเตรเลียก่อนที่จะพวกละแวกจะถูกกระตุ้นให้เดินทางจากอังกฤษมาตั้งหลักแหล่งในทศวรรษ 1820

Finding Australia เป็นหนังสือที่ทำให้ผู้อ่านสามารถ “ค้นพบ” ประวัติศาสตร์ออสเตรเลียได้อย่างรอบด้านนับตั้งแต่บทที่ 1 จน

วิจารณ์หนังสือ

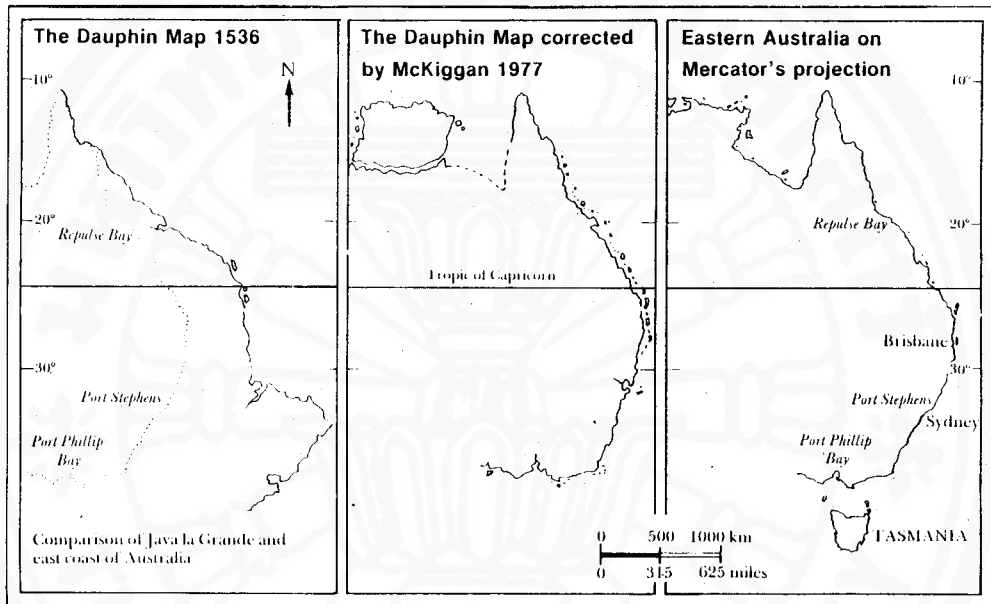
กระทั่งบทสุดท้าย Ward ได้ลำดับขั้นตอนของการศึกษาประวัติศาสตร์ออสเตรเลียระยะเริ่มต้นนี้ไว้เป็น 3 ตอนด้วยกันคือ ชีวิตและวัฒนธรรมของพวกออบริจิน (บทที่ 1 - 2) การสำรวจและค้นพบทวีปออสเตรเลียของชนชาติตะวันตก (บทที่ 3 - 5) ชีวิตและประสบการณ์ของนักโทษกับเหตุการณ์และความเจริญก้าวหน้าของออสเตรเลีย (บทที่ 6 - 12) แต่ละตอนก็มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน จนทำให้ผู้อ่านสามารถติดตามและเห็นความสำคัญของบุคคลและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้กร้อยกันเป็นเรื่องราวในประวัติศาสตร์ออสเตรเลียได้เป็นอย่างดี

หนังสือเล่มนี้จัดได้ว่าเป็นผลงานที่มีประโยชน์เล่มหนึ่งสำหรับผู้สนใจศึกษาประวัติศาสตร์ออสเตรเลีย เพราะนอกเหนือจากเรื่องราวและรายละเอียดที่มีมากกว่างานเขียนเล่มอื่น ๆ ในประเภทเดียวกันที่ได้รับการตีพิมพ์ในปัจจุบันแล้ว Ward ยังทำให้ *Finding Australia* มีคุณค่ามากขึ้นด้วยการเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจของพวกออบริจินที่อาศัยอยู่ในออสเตรเลียก่อนที่คนผิวขาวจะอพยพเข้ามาอาศัย ใน ค.ศ. 1788 การศึกษาชีวิตและวัฒนธรรมของพวกออบริจินโดยอาศัยความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าและการตีความใหม่ ๆ ของนักโบราณคดีและนักมานุษย-

วิทยา เช่น การคำนวณอายุการตั้งถิ่นฐานของพวกออบริจินในออสเตรเลียว่ามีอายุการตั้งถิ่นฐานกว่า 120,000 ปี ยาวนานกว่าส่วนใหญ่ของดินแดนในภูมิภาคอื่น ๆ ของโลก (หน้า 9 - 10) การค้นพบโครงกระดูกที่ Kow Swamp ใน Murray Valley ใกล้ Swam Hill ใน ค.ศ. 1971 ซึ่งอาจจะเปลี่ยนทฤษฎีเกี่ยวกับชาติพันธุ์ของพวกออบริจินรวมทั้งข้อสมมุติฐานอื่น ๆ (หน้า 12 - 15) การพัฒนาการใช้เครื่องมือของพวกออบริจินซึ่งเจริญก้าวหน้ากว่าพวกที่อาศัยอยู่ในยุโรปยุคเดียวกัน การใช้ไฟในการล่าสัตว์และอื่น ๆ การนำเสนอเรื่องราวอย่างลุ่มลึกเกี่ยวกับพวกออบริจินดังกล่าว นับเป็นแนวโน้มใหม่และช่วยทำให้ประวัติศาสตร์ออสเตรเลียไม่ใช่เรื่องราวของคนผิวขาวเท่านั้น แต่เป็นเรื่องราวของผู้คนซึ่งมีส่วนในการสร้างประเทศที่สามารถศึกษาย้อนเวลากลับไปได้นับหมื่นนับแสนปี การให้ความสำคัญกับพวกออบริจินในฐานะเป็น “ชาวออสเตรเลียพวกแรก” ทำให้ประวัติศาสตร์ของออสเตรเลียขยายพรมแดนและมิติแห่งเวลาให้กว้างขวางขึ้น ซึ่งเป็นภาพที่แตกต่างไปจากการรับรู้ในการศึกษาผลงานประวัติศาสตร์ของนักวิชาการอื่น ๆ ที่ถือว่าเป็นงานคลาสสิก เช่น *A Short History of Australia* ของ Manning Clark หรือ

วิจารณ์หนังสือ

แผนที่ The Dauphin Map (ค.ศ. 1536) ก่อนและหลังจากการแก้ไข แสดงให้เห็นว่า
ที่แท้ Java la Grande มีลักษณะเดียวกับชายฝั่งด้านตะวันออกของทวีปออสเตรเลีย

A Short History of Australia ของ Ernest Scott ซึ่งได้รับการตีพิมพ์กว่าสิบครั้งจนกระทั่งปัจจุบัน

นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้ใช้พวกออบอริจินเป็น
กระจกแว่นในการมองประวัติศาสตร์ออสเตรเลียและชี้ให้เห็นถึงปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์ของพวกเขากับผู้รุกราน (คนผิวขาว) ซึ่ง
มีชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน
การเปลี่ยนมุมมองดังกล่าวนี้ช่วยทำให้ผู้อ่านเข้าใจ

สู่บรรยากาศใหม่และรู้ซึ่งถึงสภาพความเป็น
จริงและจิตใจของผู้ถูกรุกรานได้เป็นอย่างดี ซึ่ง
ทำให้บทวิเคราะห์เกี่ยวกับพวกออบอริจินนี้น่าสนใจ
มากกว่าการอาศัยสายตาและความคิดคำนึง
ของคนผิวขาวที่มีต่อพวกออบอริจินแต่เพียงอย่าง
เดียวเท่านั้น

ส่วนในการสำรวจและค้นพบออสเตรเลีย
นั้น Ward ก็ได้ตั้งประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่กระตุ้น
ให้ผู้อ่านสนใจถึงระยะเวลาของการ “ ค้น

วิจารณ์หนังสือ

พบ " ออสเตรเลียโดยชนชาติตะวันตก ซึ่งเขาเชื่อว่าเกิดขึ้นก่อนชาวดัตช์จะเดินทางมาถึงชายฝั่งทางตอนเหนือของออสเตรเลียใน ค.ศ. 1606 เช่น การค้นพบลูกกุญแจโบราณ 3 ดอก ผังใต้พื้นทรายกว่า 10 - 15 ฟุตในค.ศ. 1842 ที่ Geelong Keys (ปัจจุบันหลักฐานหายไปหมดสิ้น) และเรือไม้มาฮอกกานี ซึ่งปรากฏให้เห็นตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 แต่ถูกพายุทรายพัดกลบหายไปในที่ที่สุด แม้หลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ดังกล่าวจะสูญหายไป แต่ Ward ก็ยังต้องการให้ผู้อ่านตั้งคำถามต่อไปว่าน่าจะมีชาติตะวันตกอื่น ๆ ที่เดินทางมาถึงออสเตรเลียก่อนชาวดัตช์ (หน้า 93 - 99) นอกจากนี้เขายังพยายามรื้อฟื้นทฤษฎีที่ว่าชาวโปรตุเกสเป็นชาวตะวันตกชาติแรกที่เดินทางมาถึงออสเตรเลียตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 16 ทั้งนี้โดยอาศัยข้อมูลที่มีการค้นพบใหม่หรือข้อมูลเก่าที่มีการตีความและอธิบายใหม่มาสนับสนุนข้อคิดเห็นของเขา เช่น การอธิบายแผนที่ Dauphin Map ของฝรั่งเศสในค.ศ. 1536 ซึ่งอาศัย (ขโมย) ความรู้และข้อมูลจากแผนที่ของโปรตุเกสแสดงให้เห็นว่า Java la Grande ที่แท้จริงแล้วน่าจะเป็นออสเตรเลีย ทฤษฎีนี้เคยถูกนักประวัติศาสตร์ออสเตรเลียปฏิเสธมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ใน ค.ศ. 1977 Ian McKiggan นักคณิตศาสตร์อาชีพได้

เหรียญเงินรุ่นแรกที่ใช้ในออสเตรเลีย

ใช้ความสามารถในการแก้ไขแผนที่ Dauphin Map ใหม่ โดยตั้งสมมุติฐานว่าที่ตั้งจริงของ Java la Grande (หรือออสเตรเลีย) อาจจะถูกนักเขียนแผนที่ชาวโปรตุเกสบิดเบือนตำแหน่งที่ตั้งเพื่อเก็บข้อมูลเป็นความลับตามนโยบาย Policia de Segrêdo (Policy of Secrecy) และการเขียนแผนที่จากข้อมูลสำรวจของนักเดินเรืออาจคำนวณผิดพลาด การแก้ไขแผนที่ตั้งของ Java la Grande ตามตำแหน่งที่ควรจะ

วิจารณ์หนังสือ

เป็นจากการคำนวณใหม่ของเขาดังกล่าวนี้นี้ได้ให้ภาพ Java la Grande แตกต่างไปจากเดิมมาก กล่าวคือชายฝั่งตะวันออกมีลักษณะไม่แตกต่างจากชายฝั่งทวีปออสเตรเลียเลย ซึ่งคงเป็นไปได้ว่าชาวโปรตุเกสเป็นชาติตะวันตกชาติแรกที่เดินทางมาถึงออสเตรเลีย (หน้า 89 - 91) .

ในเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตและประสบการณ์ของนักโทษกับเหตุการณ์และความเจริญก้าวหน้าของออสเตรเลียนั้น นอกจาก Ward จะนำเสนอรายละเอียดที่น่าสนใจอย่างมีลำดับขั้นตอนนับแต่การอพยพของนักโทษใน ค.ศ. 1788 จนถึงการประสบความสำเร็จของการสร้างออสเตรเลียของ “ชาวออสเตรเลียผิวขาว” ในปลายทศวรรษ 1810 แล้ว ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ การวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยสำคัญที่ทำให้อังกฤษเลือกออสเตรเลียเป็นแหล่งระบายนักโทษ Ward ได้วางพื้นฐานความรู้ความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงความสำคัญของข้อเสนอของ James Maria Matra และ Sir George Young ที่มีต่อรัฐบาลอังกฤษในการจัดตั้งอาณานิคมออสเตรเลีย และข้อวิเคราะห์ของนักประวัติศาสตร์เด่น ๆ เช่น K.M. Dallas, Michael Roe, Geoffrey Blainey, H.T. Froy และ Alan Frost เพื่อยืนยันว่าอังกฤษมีสาเหตุอื่น ๆ ทางด้านเศรษฐกิจ

ชีวิตของ “ คนออสเตรเลียผิวขาว ”

การทหารและการพาณิชย์ในการจัดตั้งออสเตรเลียเป็นอาณานิคม ข้อมูลดังกล่าวนี้จะช่วยผู้อ่านที่ไม่มีภูมิหลังในประวัติศาสตร์ได้เข้าใจถึงสาเหตุแอบแฝงของการส่งนักโทษไปกักกันในออสเตรเลียและทำให้ทัศนะเกี่ยวกับการจัดตั้งอาณานิคมออสเตรเลียที่เคยเชื่อกันมาเป็นเวลานานช้านานว่าเป็นที่กักกันนักโทษแต่เพียงอย่างเดียวด้วยความสำคัญลง (หน้า 182 - 189)

วิจารณ์หนังสือ

ส่วนที่เหลือของหนังสือก็เต็มไปด้วยสีสัน และชีวิตของผู้คนต่าง ๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งมีทั้งที่เป็นนักโทษชาย - หญิง ชาวไอริชหัวรุนแรง นักสำรวจทหาร ข่าหลวง และอื่น ๆ ตลอดจนการพัฒนาของเทคโนโลยีในต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 ที่นำความเจริญและความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วให้แก่ออสเตรเลีย อาทิเช่น เทคนิคในการเดินเรือซึ่งช่วยย่นระยะเวลาการเดินทางและการปรับปรุงทางด้านการเกษตร เป็นต้น หนังสือจบลงด้วยรายงานของบิกก์ (Bigge's Report) และการหมดอำนาจของ ข่าหลวงแมคควารี ซึ่งถือกันว่าเป็นจุดหักเหทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของออสเตรเลียเพราะทำให้รัฐบาลอังกฤษเปลี่ยนนโยบายใหม่ในการบริหารออสเตรเลียโดยลดบทบาทของนักโทษและอดีตนักโทษและกระตุ้นให้เสรีชนเดินทางมาตั้งรกรากในออสเตรเลียมากยิ่งขึ้น

กล่าวได้ว่า *Finding Australia* เป็นหนังสือประวัติศาสตร์พื้นฐานที่ดีเล่มหนึ่งในการศึกษาประวัติศาสตร์ออสเตรเลียในช่วงการจัดตั้งอาณานิคม เพราะนอกจากจะมีรายละเอียดที่ทำให้ผู้อ่านได้เพลิดเพลินไปกับเนื้อหาของประวัติศาสตร์ที่เต็มไปด้วยชีวิตชีวาแล้ว ผู้เขียนยังมีวิธีการวิเคราะห์และตั้งประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่ให้ผู้อ่านต้องขบคิดและติดตามเนื้อหาต่อไปได้อย่างน่าพิศวง นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไปที่สนใจในประวัติศาสตร์ออสเตรเลียสมัยบุกเบิกไม่อาจพลาดหนังสือเล่มนี้ได้และควรมีไว้ในห้องสมุดด้วย

อนันต์ชัย เลาหะพันธุ์

คณะอักษรศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิจารณ์หนังสือ

เสียงเพรียก

จากผู้หญิงโลกที่สาม

แปลและเรียบเรียงโดย วิริยา น้อยวงศ์

Perdita Huston, **เสียงเพรียกจากผู้หญิงโลกที่สาม** แปลและเรียบเรียงโดย วิริยา น้อยวงศ์ โครงการสตรีและเยาวชนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532 168 หน้า ราคา 50 บาท

เพียงแค่เห็นชื่อหนังสือ ผู้อ่านหลายคนคงจะนึกอยากรู้ขึ้นมาทันทีว่า ผู้หญิงในโลกที่สามในหนังสือเล่มนี้หมายถึงใครกัน จะหมายรวมถึงผู้หญิงไทยด้วยหรือไม่ และพวกเธอเหล่านั้นเรียกร้องอะไรกัน ข้อความสั้น ๆ จากปกหลังของหนังสือ พอจะให้คำตอบที่ชวนให้ผู้อ่านสนใจว่า ผู้หญิงไทยไม่มีส่วนร่วมอยู่ด้วย แต่ข้อความที่เกี่ยวกับคำเรียกร้องจะทำทนายให้ผู้อ่านต้องพลิก

“อะไรที่ผู้ชายทำได้
ผู้หญิงก็ทำได้ หากมี
โอกาสเท่ากัน ”

หนังสือมาด้านหน้า และติดตามเรื่องต่อจนจบเล่ม

“เสียงเพรียกจากผู้หญิงโลกที่สาม” แปลและเรียบเรียงโดย วิริยา น้อยวงศ์ จากเรื่อง “Third World Women Speak Out” ของ Perdita Huston พิมพ์เมื่อปี 2521 เป็นหนังสือที่รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการพูดคุยกับผู้หญิงใน 6 ประเทศด้วยกัน คือ ตูนิเซีย อียิปต์ ชูแดน คีนยา ศรีลังกา และ เม็กซิโก เหตุผลที่เลือก 6 ประเทศนี้ก็เพราะเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่ถูกจัดลำดับให้เป็นประเทศที่ยากจนมาก โดยดูจากรายได้ประชาชาติต่อคน นอกจากนี้ยังเลือกด้วยเหตุผลด้านวัฒนธรรม สังคม การเมือง สภาพแวดล้อม และความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ จำนวนผู้หญิงที่เธอสัมภาษณ์

วิจารณ์หนังสือ

ภาษาและพูดคุยด้วยมีจำนวน 200 กว่าคน มีทั้งผู้หญิงชนบท และผู้หญิงในเมืองบางกลุ่มมีการศึกษา บางกลุ่มขาดการศึกษา มีทั้งที่อยู่ในฐานะร่ำรวยและยากจน ส่วนวิธีการสัมภาษณ์นั้น Huston ไม่ได้ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์โดยสุ่มตัวอย่างตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ หรือใช้แบบสอบถามอะไรเป็นทางการ แต่เป็นการสัมภาษณ์ในลักษณะที่เธอเรียกว่า “เป็นการพูดจาสนทนากันระหว่างผู้หญิงอย่างเปิดเผย”

ในฐานะนักสังคมสงเคราะห์ที่เคยทำงานอยู่ในแอฟริกาตอนเหนือ ประสบการณ์จากการทำงานครั้งนี้ทำให้เธอมีโอกาสสังเกตเห็นอิทธิพลของโครงการพัฒนาที่มีต่อชีวิตครอบครัวชนบท โดยเฉพาะผลกระทบที่มีต่อผู้หญิงและเด็ก Huston จึงต้องการแสดงความห่วงใยถึงผลกระทบของกระบวนการพัฒนาที่มีต่อหน่วยครอบครัวและสมาชิกแต่ละคนของครอบครัว ด้วยการเขียนและพิมพ์หนังสือเล่มนี้ขึ้นมาเพื่อนำเสนอข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อนักพัฒนา และผู้วางแผนนโยบายเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนประชาชนทั่วไป เพื่อให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักรู้ว่า ผู้หญิงเป็นส่วนที่สำคัญยิ่งส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนา และชี้ให้เห็นว่าในประเทศที่กำลังพัฒนานั้น เสียงของผู้หญิงมักจะไม่ได้รับความสนใจ และปัญหาของผู้หญิงก็เป็นสิ่งที่มองไม่เห็น

หนังสือเล่มนี้มี 8 บท ได้แก่

1. บทนำ
2. ทักษะเชิงบวกและเชิงลบต่อความเปลี่ยนแปลง
3. ผู้หญิงในครอบครัว

4. บทลำนําแห่งอุปสรรค

5. โภชนาการ สุขภาพอนามัย และการวางแผนครอบครัว

6. การเรียน การทำงาน และความต้องการสิ่งต่าง ๆ

7. การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเป็นผู้นำ

8. บทส่งท้าย

เนื้อหาแยกออกเป็นสองส่วนด้วยกัน คือ ในสามบทแรก (บทที่ 2 - 3 - 4) จะกล่าวถึงผลกระทบของความเปลี่ยนแปลงต่อชีวิตผู้หญิง ผลของความเปลี่ยนแปลงที่มีต่อความสัมพันธ์ของแบบแผนของครอบครัวดั้งเดิม และการปฏิบัติในทางสังคม ซึ่งเป็นตัวขัดขวางความก้าวหน้าของผู้หญิง ส่วนเนื้อหาของสามบทหลัง (บทที่ 5 - 6 - 7) เน้นทางด้านภาวะสุขภาพ ภาวะโภชนาการ และการวางแผนครอบครัว การศึกษาและการทำงาน การมีส่วนร่วมในชุมชนและสังคม การเสนอเนื้อหาในแต่ละบท เป็นการเสนอข้อเท็จจริงที่รวบรวมมาจากการพูดคุยกับผู้หญิงด้วยกัน แทรกด้วยข้อคิดเห็นของนักวิชาการ เช่น นักสังคมสงเคราะห์ นักมานุษยวิทยา นักสังคมวิทยา และแพทย์ ที่ช่วยให้การสะท้อนทัศนะของผู้หญิงในด้านต่าง ๆ กว้างขวางและลึกซึ้งขึ้น และแม้ว่าหนังสือเล่มนี้ จะพิมพ์ตั้งแต่ปี 2521 เนื้อหา ก็หาได้ล้าสมัยไม่ เพราะประเด็นปัญหาของผู้หญิงที่หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงยังคงมีและเป็นอยู่ แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นบ้าง แต่ความซับซ้อนก็มากขึ้นเป็นลำดับ เนื้อหาโดยสรุปของทั้ง 6 บทมีดังนี้

ในบทที่ 2 กล่าวถึงทักษะเชิงบวกและลบของผู้หญิงที่มีต่อความเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการพัฒนา

วิจารณ์หนังสือ

ประเทศ ทศนะในเชิงบวก มีน้ำหนักน้อยกว่าเชิงลบ อย่างเห็นได้ชัด ดังที่ถูกสะท้อนออกมาในคำพูดว่า “ชีวิตยุคยากเย็นกว่าแต่ก่อน” ความเจริญทางด้านวัตถุที่เป็นผลพวงจากการพัฒนา ก็คือ ถนนที่เปิดโลกชนบทไปสู่เมือง และถนนนั้นก็พาบรรดาผู้ชายออกไปจากหมู่บ้าน และทิ้งพวกผู้หญิงไว้ข้างหลัง รายได้ของบรรดาแรงงานชายที่อพยพออกไปนั้นจำนวนเปอร์เซ็นต์ของรายได้อันน้อยนิดเท่านั้นที่ถูกส่งกลับไปยังครอบครัว นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงที่วุ่นวายยังก่อให้เกิดการแบ่งงานกันทำระหว่างเพศที่เปิดโอกาสให้ฝ่ายชายเคลื่อนย้ายอย่างมีอิสระเพื่อรับทำงานที่มีรายได้และละทิ้งงานเกษตร และอื่น ๆ รวมทั้งงานบ้านให้ตกเป็นภาระแก่ผู้หญิงแต่ฝ่ายเดียว คำบอกเล่าจากปากของผู้หญิงแทบทุกคนในบทนี้ สะท้อนให้เห็นว่า พวกเธอต้องการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง

แปลงรอบตัว และต้องการที่จะมีส่วนในการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อตัวเธอ ตลอดจนปรารถนาให้มีความเข้าใจระหว่างหญิงและชาย เพราะ “ผู้ชายไม่ได้คิดว่าเราเป็นมนุษย์” หรือ “ผู้ชายมักจะทิ้งเรา และหาผู้หญิงคนใหม่จากในเมือง” หรือ “พวกเขารู้ออกดีทั้งปล่อยให้งมายอยู่กับความไม่รู้” เป็นต้น

ในบทที่ 3 กล่าวถึงผู้หญิงที่ถูกจำกัดสิทธิโดยขนบธรรมเนียมและประเพณีให้มีสภาพเป็นเพียงผู้หญิงในครอบครัว ที่ต้องอุทิศชีวิตทั้งชีวิตให้กับคนอื่น ผลของความเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาได้ทำลายระบบชายเป็นใหญ่ลงได้ไม่ บทสัมภาษณ์ของ ดร. ชัยวาร์เดน จากศรีลังกา เป็นตัวอย่างหนึ่งของผู้หญิงจาก 6 ประเทศที่มีโอกาส “หลุดพ้น” จากรอบของประเพณี เพราะเธอมีพ่อที่คอยสนับสนุนและผลักดันอยู่เบื้องหลังมากกว่าแม่ที่เน้นให้เห็นว่าสังคมไม่มีวันประ-

วิจารณ์ฉบับสื่อ

นามผู้ชายที่ไม่ปฏิบัติตามทัศนคติดั้งเดิม คำสัมภาษณ์ในบทนี้ส่วนใหญ่จึงสะท้อนให้เห็นถึงความปลอดภัยที่จะให้ชายและหญิงอยู่ด้วยกันอย่างคนสองคนที่เท่าเทียมกัน

ในบทที่ 4 กล่าวถึงอุปสรรคของการพัฒนาผู้หญิงว่าโดยพื้นฐานมีสาเหตุมาจาก การที่ผู้หญิงขาดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิทางกฎหมายของตนเอง และการที่ผู้หญิงยอมรับทัศนคติที่ว่าผู้หญิงเป็นเพศอ่อนแอและต่ำต้อยซึ่งมีพื้นฐานมาจากความเชื่อทางศาสนาและไสยศาสตร์ คำสัมภาษณ์ในบทนี้เข้มข้นกว่าสองบทที่ผ่านมา เพราะสะท้อนให้เห็นชัดเจนว่า แม้ผู้หญิงจะยืนยันว่า อะไรที่ผู้ชายทำได้ ผู้หญิงก็ทำได้ เช่นกันหากมีโอกาสเท่ากัน แต่ลึก ๆ ลงไปแล้วพวกเขาก็ยังคิดว่า “มันเป็นสิทธิพิเศษที่เกิดเป็นผู้ชาย ” และแม้เธอจะยอมรับว่า ผู้ชายเป็นผู้สนับสนุนความเชื่อทางไสยศาสตร์ เพื่อผลประโยชน์ของพวกเขา พวกเธอก็ยังคงเป็น “ผู้สืบทอดความคิด ” นี้ให้ลูก ๆ ต่อไป ประเพณีการขริบในชุดาน เป็นภาพสะท้อนที่ชัดเจนว่าผู้หญิงยังสับสนกับคุณค่าของความเป็นผู้หญิงอย่างไร

ในบทที่ 5 กล่าวถึงโภชนาการ สุขภาพอนามัย และการวางแผนครอบครัว ปัญหาโภชนาการที่สืบเนื่องมาจากความเชื่อในไสยศาสตร์ และความไร้การศึกษา สาเหตุสองประการนี้ทำให้เกิดปัญหาลูกโซ่ต่อมาในเรื่องสุขภาพอนามัย และการวางแผนครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นกรณีของผู้หญิงที่ไม่ยอมให้หมอรักษา เพราะหมอเป็นผู้ชาย หรือเพราะสามีไม่อนุญาต หรือกรณีของผู้หญิงที่ไม่กล้าคุมกำเนิด เพราะสามีไม่อนุญาต ด้วยเกรงว่าเธอจะไปกับผู้ชายคนอื่น หรือกรณี

ของผู้หญิงที่ยอมฝันใจมีลูกเพียงเพื่อพิสูจน์ว่า เธอเป็นผู้หญิงที่ไม่บกพร่องก็ตาม ล้วนสะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงยังมีความเชื่อที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุมกำเนิด และขาดสำนึกกับสิทธิในร่างกายของตนเอง อันเป็นสาเหตุที่ทำให้เธอหมดโอกาสที่จะสร้างสรรค์สิ่งอื่นได้อีก เพราะร่างกายเธอทรุดโทรม และเหนื่อยล้าจากการมีลูกมาแล้ว

ในบทที่ 6 กล่าวถึงการเรียน การทำงาน และความต้องการสิ่งต่าง ๆ ของผู้หญิง คำสัมภาษณ์ในบทนี้สะท้อนให้เห็นถึงความปลอดภัยและความฝันของผู้หญิงที่มีร่วมกันว่า ให้ทุกคนมีโอกาสในการศึกษาเท่าเทียมกัน และไม่เลือกปฏิบัติระหว่างหญิงและชายเกี่ยวกับโอกาสในการทำงาน

วิจารณ์หนังสือ

ในบทที่ 7 กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเป็นผู้นำ คำบอกเล่าจากผู้หญิงส่วนใหญ่สะท้อนว่า พวกเธอมักจะขาดสำนึกทางการเมือง ทำให้ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองเนื่องจากทัศนคติที่ว่า การเมืองไม่ใช่เรื่องของผู้หญิง และไม่ชอบที่จะฝ่าฝืนขนบธรรมเนียมประเพณี ดังนั้นการที่จะให้ผู้หญิงตระหนักถึงสิทธิทางกฎหมายและมีความมั่นใจในตนเองและเป็นที่ยอมรับของผู้ชายได้นั้น จะต้องใช้เวลาอีกยาวนาน

โดยสรุปแล้ว แม้ว่าหนังสือเล่มนี้จะมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย ถ่ายทอดต้นฉบับภาษาอังกฤษค่อนข้างมาก ที่ทำให้ต้องเสียเวลากับการตีความภาษาไทยเสียก่อนจึงจะเข้าใจ ก็นับว่าเป็นหนังสือที่น่าสนใจมากเล่มหนึ่ง ที่นักพัฒนาและนักวางแผนนโยบายเศรษฐกิจและสังคมในประเทศที่กำลังพัฒนาควรจะต้องมีไว้ศึกษา เพื่อประกอบการทำงาน และ

พร้อมกันก็เป็นหนังสือที่ผู้สนใจเกี่ยวกับเรื่องผู้หญิงหรือสิทธิสตรีจะพลาดไม่ได้ เพราะหนังสือเล่มนี้สามารถถ่ายทอดคำพูดที่เป็นเสียงเรียกร้องของผู้หญิงในทุกระดับของสังคมที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะเสียงเรียกร้องของกลุ่มผู้หญิงรากฐาน ซึ่งมักจะถูกกลืนหายไป เพราะถูกมองว่าเป็น “พวกผู้หญิงที่ยากจนและโง่เขลา” ได้อย่างชัดเจน และสื่อความหมายยิ่ง นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นด้วยว่า ผู้หญิงนั้นไม่ว่าจะแตกต่างกันเพียงใดทางภูมิหลังด้านการเมือง วัฒนธรรม สังคม และศาสนา ประสบการณ์และปัญหาในความเป็นผู้หญิงของเธอนั้นร่วมกันอย่างไม่น่าเชื่อ

อมรลธิ สันต์สุรติกุล

คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์